

RAN - 1902070103020001

RAN-1902070103020001**M.Ed. (Sem. III) Examination November - 2023****Sociology of Education : Paper 302****Time: 3 Hours]****[Total Marks: 70****સૂચના : / Instructions**

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M.Ed. (Sem. III)

Name of the Subject :

Sociology of Education : Paper 302

Subject Code No.: 1902070103020001

Seat No.:

Student's Signature

- (૨) પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.
(૩) પ્રશ્ન ક્રમાંક ત્રણ થી પાંચના જવાબ ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો.

પ્ર. ૧ (અ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો:

૧૦

(૧) આધ્યાત્મિકતા એ ----- નું સંસ્કાર કેન્દ્ર છે.

(અ) રોમન

(બ) ચીન

(ક) ભારત

(ડ) આ બધા જ

(૨) બાળકમાં સંસ્કાર ઘડતરનું પ્રથમ કાર્ય ----- છે.

(અ) પરિવાર

(બ) શાળા

(ક) સમાજ

(ડ) આ પૈકી કોઈ નહિ

(૩) સામાજિક સ્તરીકરણ શિક્ષણ માટે ----- છે.

(અ) પડકારજનક

(બ) સુવિધાજનક

(ક) આશીર્વાદરૂપ

(ડ) આ પૈકી કોઈ નહિ

- (૪) સામાજિક ગતિશીલતા એટલે વ્યક્તિનું -----
 (અ) સામાજિક પરિવર્તન (બ) ધાર્મિક પરિવર્તન
 (ક) વ્યવસાયિક સ્થાનમાં ફેરફાર (ડ) આ પૈકી બધા જ
- (૫) ઘર, શાળા અને સમાજ એટલે -----
 (અ) બાળકોનો ધાર્મિક વિકાસ (બ) બાળકોનો વાણી વિકાસ
 (ક) સમાજકીકરણની સંસ્થાઓ (ડ) ઉપરના બધા જ
- (૬) સમાનતા અને સમાન તક ----- દેશનો બંધારણીય અધિકાર છે.
 (અ) ચીન (બ) ભારત
 (ક) ફ્રાન્સ (ડ) ઉપરના બધા જ
- (૭) સામ્યવાદના પ્રણેતા ----- હતા.
 (અ) કાર્લ માર્ક્સ (બ) બ્રાઉન
 (ક) ઓગસ્ટ કોમ્પટ (ડ) આ પૈકી કોઈ નહિ
- (૮) ભારતીય બંધારણમાં અનુચ્છેદ ૩૫૦ (અ) ----- સાથે સંબંધિત છે
 (અ) ૬ થી ૧૪ વર્ષના બાળકને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણ
 (બ) માતૃભાષા દ્વારા શિક્ષણની પ્રાથમિક કક્ષાએ સુવિધા
 (ક) હિન્દી ભાષાને પ્રોત્સાહન
 (ડ) સ્ત્રી શિક્ષણ
- (૯) ગરીબીથી ધનવાન થવું ----- સામાજિક ગતિશીલતા છે.
 (અ) ક્ષેતિજ્ય (બ) લંબગત
 (ક) સ્પર્ધાત્મક (ડ) આ પૈકી કોઈ નહિ
- (૧૦) શાંતિ માટેના શિક્ષણની આવશ્યકતા નથી કારણ કે -----
 (અ) શિક્ષણનું પ્રમાણ ઊંચું (બ) ઉંચો વિકાસ દર
 (ક) (અ) અને (બ) (ડ) આ પૈકી કોઈ નહિ

- પ્ર. ૧ (બ) ગમે તે પાંચના આશરે ૩૦ થી ૪૦ શબ્દોમાં જવાબ લખો. ૧૦
- (૧) બોલ્ડિક મૂલ્યનું મહત્ત્વ શું છે?
 - (૨) સામાજિક બદલાવને વધારવા માટે કુટુંબનો શું ફાળો છે?
 - (૩) કલ્યાણકારી રાજ્યની વિભાવનાઓ જણાવો.
 - (૪) સામાજિકરણ એટલે શું?
 - (૫) શિક્ષણનું વૈશ્વિકીકરણ એટલે શું?
 - (૬) સામાજિક સ્તરીકરણનો અર્થ શું થાય છે?
 - (૭) ધાર્મિક શિક્ષણ એટલે શું?
- પ્ર. ૨ ગમે તે પાંચ ના આશરે ૧૫૦ થી ૧૮૦ શબ્દોમાં જવાબ લખો. ૨૦
- (૧) સંસ્કૃતિના લક્ષણો કયાં છે?
 - (૨) સંવિધાનના મહત્ત્વની ચર્ચા કરો.
 - (૩) સામાજિક અસમાનતાને વધારનાર કારણો જણાવો.
 - (૪) સંસ્કૃતિ અને જનસંસ્કૃતિ વચ્ચેનો ભેદ
 - (૫) સામાજિક પરિવર્તનનું પ્રોત્સાહક પરિબળ : શાળા
 - (૬) સામાજિક પરિવર્તનનું પ્રોત્સાહક પરિબળ : સમાજ
 - (૭) આંતરાષ્ટ્રીય સમજની વિશ્વ માટે શી જરૂરિયાત છે?
- પ્ર. ૩ શિક્ષણ અને સમાજશાસ્ત્રના ગતિશીલ સંબંધને સ્પષ્ટ કરો. ૧૦
- અથવા**
- પ્ર. ૩ સામાજિક શિક્ષણની વ્યાખ્યા, પ્રકૃતિ અને કાર્યોની ચર્ચા કરો. ૧૦
- પ્ર. ૪ સામાજિક બદલાવ અને શિક્ષણને અસર કરતાં પરિબળો કયા કયા છે? ચર્ચા કરો. ૧૦
- અથવા**
- પ્ર. ૪ શિક્ષણના ખાનગીકરણનો અર્થ આપો. તેની ભારત દેશ માટે શી જરૂરિયાત છે? તેની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૦
- પ્ર. ૫ લોકશાહી સમાજમાં કેળવણીનું સ્વરૂપ કેવું હોવું જોઈએ? ભારતમાં લોકશાહીને સુદૃઢ બનાવવા કેળવણી કઈ રીતે ફાળો આપી શકે? ૧૦
- અથવા**
- પ્ર. ૫ માનવ અધિકાર માટેનું શિક્ષણ એટલે શું? તેના રાષ્ટ્રીય વિકાસમાં ભાગીદારીની ચર્ચા કરો. ૧૦

ENGLISH VERSION

Instructions:

- (1) Marks of each question are shown on right side.
- (2) Give the answer about 300 to 400 words of question no. 3 to 5

Q. 1 (A) Fill in the blanks with correct option:

10

- (1) Spirituality is the ethos of -----.
(A) Roman (B) China
(C) India (D) All of the above

- (2) ----- is the first cultured marker for the child.
(A) Family (B) School
(C) Society (D) None of the above

- (3) Social stratification is ----- for education.
(A) Challeangeable (B) Convinience
(C) Graceful (D) None of these

- (4) Social Mobility means a personal -----.
(A) Social Change (B) Religious Change
(C) Change in professional status (D) All of the above

- (5) Home, School and Society means -----.
(A) A religious development of child
(B) A development of child's speech
(C) Agency of Socialization
(D) All of the above

- (6) The equality and equal opportunity is a constitutional right of the country.
(A) China (B) India
(C) France (D) All of the above

- (7) ----- was the originator of Communism.
(A) Karl Marx (B) Brown
(C) Auguste Comte (D) None of these

- (8) In Indian constitution article 350 (A) is related with -----.
- (A) Free and compulsory primary education of children of 6 to 14 years
 (B) Facility of education in mother tongue at primary level
 (C) Promotion of hindi language
 (D) Women education
- (9) Getting richness from poorty is called ----- social mobility.
- (A) Horizontal (B) Vertical
 (C) Competitive (D) None of these
- (10) There is no need of education for peace because -----.
- (A) High ratio of education (B) High Growth
 (C) (A) and (B) (D) None of these

Q. 1 (B) Write the answer any five in about 30 to 40 words : 10

- (1) Discuss the importance of Intellectual Value.
- (2) Discuss the role of family in promoting social change.
- (3) Clarify the concept of Welfare state.
- (4) What is Socialization?
- (5) What is Globalization of education ?
- (6) What is the meaning of social stratification ?
- (7) What is Religious Education ?

Q. 2 Write the answer any five in about 150 to 180 words : 20

- (1) What are the characteristics of Culture?
- (2) Discuss the importance of Constitution.
- (3) What are factors promoting the Social Inequalities?
- (4) Clarify the difference between culture and civilization.
- (5) Factor promoting social change : School
- (6) Factor promoting social change : Society
- (7) What is the need of the International understanding for the world?

Q. 3 Explain the dynamic relationship between education and Society. 10

OR

Q. 3 Discuss the definition, nature and function of Sociology of Education 10

Q. 4 What are the factors influencing Social Change and Education? Discuss it. **10**

OR

Q. 4 Give the meaning of Privatization of Education. Discuss in detail. What is the need for our country? **10**

Q. 5 What should be the nature of Education in the democratic pattern of Society ? How can education contribute to strengthen democracy in India? **10**

OR

Q. 5 What is Human Rights Education? Discuss the role of it in national development. **10**
